

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2162

Vragen van het lid **Jasper van Dijk** (SP) aan de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie over *het terugsturen van kinderen naar Afghanistan* (ingezonden 31 mei 2017).

Antwoord van Staatssecretaris **Dijkhoff** (Veiligheid en Justitie) (ontvangen 22 juni 2017)

Vraag 1

Wat is uw reactie op de oproep van acht kinder- en mensenrechtenorganisaties om direct te stoppen met het uitzetten van kwetsbare groepen, waaronder kinderen, naar Afghanistan?¹

Antwoord 1

Ik zie geen aanleiding om direct te stoppen met het uitzetten van kwetsbare groepen naar Afghanistan. U treft een nadere toelichting hierop in de beantwoording van de onderstaande vragen.

Vraag 2

Hoe kan Afghanistan de lijst van landen aanvoeren waar kinderen naar worden uitgezet, terwijl de situatie in Afghanistan aanzienlijk slechter is dan de in de lijst genoemde landen Albanië, Armenië en Nigeria?

Antwoord 2

Terugkeer is een complexe zaak waarbij verschillende factoren een relevante rol kunnen spelen. Wat betreft de verhouding tussen Afghanistan en de andere op de lijst genoemde landen kan worden opgemerkt dat de asielin-stroom van Afghaanse vreemdelingen in de afgelopen jaren veel hoger is geweest dan de instroom van vreemdelingen uit de andere genoemde landen. Deze hoge asielinstream kan zich ook vertalen in een hogere uitstroom (en terugkeer) in absolute aantallen.

Vraag 3

Hoe kan het dat het aantal Afghaanse kinderen dat in Zeist werd gedetineerd in één jaar verdrievoudigd is van tien naar 30 en zij in 2016 de grootste groep vormden, terwijl ze het jaar daarvoor niet in de top drie voorkwamen?

¹ «Stop uitzetting jonge kinderen naar gevaarlijk Afghanistan» AD, 24 april 2017. <http://www.ad.nl/binnenland/stop-uitzetting-jonge-kinderen-naar-gevaarlijk-afghanistan~a629c7e1/>

Antwoord 3

Plaatsing in de gesloten gezinsvoorziening (GGV) in Zeist vindt plaats als uitzetting op korte termijn, in beginsel binnen maximaal twee weken, gerealiseerd kan worden en er sprake is van een risico op onttrekking aan het toezicht. De DT&V zet eerst via casemanagement in op het zelfstandig vertrek van een vreemdeling. Op het moment dat een vreemdeling daadwerkelijk geen bereidheid toont om actief te werken aan terugkeer, kan worden overgegaan tot gedwongen terugkeer. Hierbij speelt ook mee dat er in beginsel geen sprake mag zijn van lopende procedures die in Nederland afgewacht mogen worden. Voor gezinnen met minderjarige kinderen geldt in het bijzonder nog dat er (vervangende) reisdocumenten aanwezig moeten zijn, dan wel op de zeer korte termijn beschikbaar moeten komen. Ook moet, als er sprake is van bewaring van gezinnen met minderjarige kinderen, een extra zorgvuldige motivering worden opgenomen in het bewaringsbesluit. Er kunnen meerdere redenen ten grondslag liggen aan schommelingen in aantallen en nationaliteiten die worden geplaatst in bewaring en dus ook de GGV, zoals de samenstelling van de instroom, het landenbeleid en diplomatieke relaties met derde landen.

Vraag 4

Hoe kan het dat slechts tien van deze kinderen daadwerkelijk zijn uitgezet? Waarom werden er twintig kinderen zinloos gedetineerd? Hoe lang heeft dit geduurd, waarom is hun uitzetting niet doorgegaan en is aan hen een schadevergoeding uitgekeerd?

Antwoord 4

Zoals blijkt uit het antwoord op de vorige vraag moet, op het moment dat gezinnen in de GGV worden geplaatst, de uitzetting op korte termijn kunnen plaatsvinden. Als de uitzetting alsnog niet gerealiseerd kan worden, wordt dit veelal veroorzaakt doordat gezinnen op het laatste moment (verblijfsrechtelijke) procedures starten. In een enkel geval wordt de bewaring door de rechter opgeheven na een beroep door de vreemdeling tegen het opleggen van de bewaringsmaatregel.

Vraag 5

Hoe kan het dat het inwilligingspercentage van Afghaanse vluchtelingen op slechts 34% ligt? Welke problemen hebben Afghaanse vluchtelingen bij hun aanvraag?

Antwoord 5

Elke zaak wordt op de eigen merites beoordeeld. Asielaanvragen van vreemdelingen uit Afghanistan worden getoetst aan het algemeen asielbeleid dat in het landgeboden asielbeleid voor asielzoekers uit Afghanistan nader is ingevuld. Hierbij wordt rekening gehouden met de specifieke omstandigheden in een zaak en de algemene situatie in het land van herkomst. Of een asielaanvraag ingewilligd of afgewezen wordt hangt van de individuele omstandigheden van de zaak af. De IND registreert niet de asielgronden van de vreemdeling die aan de aanvraag ten grondslag hebben gelegen.

Vraag 6

Waarom acht u het veilig genoeg voor vluchtelingen om terug naar Afghanistan gestuurd te worden, terwijl het reisadvies luidt niet naar Afghanistan te reizen in verband met aanslagen, geweld, agressiviteit, overvallen, ontvoeringen en seksuele misdrijven?

Antwoord 6

Een reisadvies van het Ministerie van Buitenlandse Zaken is een advies aan Nederlandse burgers. Nederlandse burgers kunnen in een ander land kwetsbaarder zijn dan de eigen inwoners van dat land. Met een reisadvies kunnen Nederlandse reizigers zich beter voorbereiden op veiligheidsrisico's tijdens een buitenlands verblijf, zoals de risico's op ontvoeringen, gewapende overvallen, bomaanslagen, natuurrampen of oorlogsgeweld. Het reisadvies Afghanistan is dus enkel gericht op Nederlandse reizigers en is niet van toepassing op Afghanen die terugkeren naar Afghanistan. Voor vreemdelingen die Nederland moeten verlaten, geldt dat in het kader van hun asielaanvraag is beoordeeld of zij bij terugkeer een reëel risico in de

zin van artikel 3 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) lopen. Hierbij wordt uiteraard ook rekening gehouden met de veiligheidssituatie in het land van herkomst. Indien aannemelijk is dat een vreemdeling zich bij terugkeer niet kan onttrekken aan de bedreigende situatie en dat er gevaar is voor lijf en leden, komt hij op deze grond in aanmerking voor verblijf in Nederland.

Het asielbeleid Afghanistan is mede gebaseerd op het ambtsbericht van de Minister van Buitenlandse Zaken van november 2016 dat de algehele situatie in Afghanistan beschrijft voor zover deze van belang is voor de beoordeling van asielverzoeken van personen die afkomstig zijn uit Afghanistan en voor besluitvorming over de terugkeer van afgewezen Afghaanse asielzoekers. Hoewel uit het ambtsbericht naar voren komt dat de algehele veiligheidssituatie in Afghanistan zorgelijk is, kan in het algemeen niet gesproken worden van een uitzonderlijke situatie in de zin van artikel 15, onder c, van de Kwalificatierichtlijn. Wel heeft het ambtsbericht mij aanleiding gegeven het risicogroepenbeleid op enkele punten aan te passen. Ik heb uw Kamer hierover geïnformeerd bij brief van 23 februari 2017.

Vraag 7

Wat is uw reactie op het onderzoek van Save the Children dat negen op de tien Afghaanse kinderen jonger dan vijftien jaar te maken kreeg met geweld?

Antwoord 7

Uw Kamer is op 5 december 2016 in de beantwoording van de feitelijke vragen gesteld door de leden van de vaste commissie voor Buitenlandse zaken geïnformeerd dat het kabinet de zorgen deelt die in het rapport van Save the Children, *Afghan children cannot wait*, beschreven worden. De bevindingen in het rapport over de aantallen Afghaanse kinderen die te maken hebben gekregen met een vorm van geweld zijn zeer betreurenswaardig. Schendingen van kinderrechten blijven een punt van ernstige zorg in Afghanistan.

Vraag 8 en 9

Deelt u de mening dat het tegenstrijdig is dat in het laatste ambtsbericht van november 2016 wordt gesteld dat Afghanistan onveilig is en dat mensenrechten geschonden worden en dat de Europese Unie niettemin een akkoord met Afghanistan sloot om gedwongen terugname mogelijk te maken en u dit bovendien uitvoert?

Bent u bereid deze kwestie aan de orde te stellen in Europees verband en te bezien of het Joint Way Forward akkoord kan worden aangepast, bevroren of opgezegd?

Antwoord 8 en 9

De Europese Commissie maakt afspraken met verschillende derde landen over de terugkeer van onderdanen die onrechtmatig in de EU verblijven. Mede door het hoge aantal aankomsten en afgewezen asielaanvragen van Afghanen, ligt het voor de hand dat juist ook met een land als Afghanistan afspraken worden gemaakt. Verschillende lidstaten en de Europese Unie hebben zich hier ook al langer voor ingespannen. De veiligheidssituatie ter plekke wordt door de lidstaten meegenomen als onderdeel van een zorgvuldige asielprocedure. Het bestaan van de Joint Way Forward doet daar niet aan af.

Vraag 10

Bent u bereid te onderzoeken hoe het de tien kinderen die afgelopen jaar naar Afghanistan zijn uitgezet, vergaat? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wanneer?

Antwoord 10

Nee, de inzet is erop gericht om zij die niet mogen blijven zo snel mogelijk te laten terugkeren. Zoals gezegd staat zorgvuldigheid voorop. De Nederlandse asielprocedure en het terugkeerproces zijn met voldoende waarborgen omkleed. Vóór de terugkeer vindt een individuele beoordeling van de situatie plaats op grond waarvan geconcludeerd kan worden dat terugkeer veilig en verantwoord is.

Vraag 11, 12 en 13

Erkent u dat Hazaras in een moeilijke positie verkeren en zij geen bescherming van de autoriteiten tegen de Taliban en anderen kunnen verwachten? Zo nee, kunt u voorbeelden noemen van Hazaras die succesvol bescherming van de autoriteiten hebben gekregen en waarom wordt dit in asielprocedures dan wel beweerd?

Waarom is voor Hazaras geen uitzondering gemaakt in het landenbeleid ten aanzien van Afghanistan?

Bent u bereid het beleid ten aanzien van het terugsturen van minderjarige Hazaras te wijzigen, aangezien zij nog meer dan andere kinderen het risico lopen slachtoffer van kinderrechtschendingen te worden? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 11, 12 en 13

Zoals aangegeven in mijn brief van 23 februari 2017 blijkt uit het ambtsbericht van Buitenlandse Zaken dat individuen van een minderheidsgroep in een bepaald gebied het risico kunnen lopen op achterstelling en discriminatie, dit geldt echter niet voor één etnische groep in het bijzonder. Ook is etniciteit niet altijd de reden van achterstelling, het kan ook een economische of andere oorzaak hebben. Dit geldt ook voor de Hazara's. Hoewel het geweld tegen Hazara's in de verslagperiode is toegenomen, kan niet worden gesteld dat iedere Hazara in Afghanistan per definitie het risico loopt om slachtoffer te worden van geweld. Gelet op de diversiteit aan etnische groepen en de verspreiding over het land, hoeft het behoren tot een etnische minderheidsgroep dus niet per definitie te leiden tot aanspraak op bescherming. In verband met deze diversiteit zijn in het landenbeleid voor Afghanistan:

- vreemdelingen die afkomstig zijn uit een leefgebied waar zij tot een (gemarginaliseerde) etnische minderheid behoren, die aldaar ernstige problemen ondervindt; en
- vreemdelingen die afkomstig zijn uit een leefgebied waar zij tot een (gemarginaliseerde) religieuze minderheid behoren, die aldaar ernstige problemen ondervindt;

opgenomen als zowel risicogroep als kwetsbare minderheidsgroep. Hazara's vallen hier ook onder.

Vraag 14

Welke psychische gevolgen denkt u dat het beleid dat gepaard gaat met langdurige onzekerheid over mogelijke terugkeer naar Afghanistan voor kinderen heeft?² Vindt u deze gevolgen te rechtvaardigen, wanneer daarbij in aanmerking wordt genomen dat deze kinderen in Nederland integreren en inmiddels goed Nederlands spreken?

Antwoord 14

Het kabinet zet juist in op zorgvuldige en snelle procedures. Als na een zorgvuldige procedure en toetsing door de rechter een asielaanvraag wordt afgewezen dient de vreemdeling Nederland te verlaten. Het feit dat kinderen een bepaalde tijd in Nederland hebben doorgebracht, is geen reden tot vreemdelingenrechtelijke bescherming en het verlenen van verblijf.

² «Kosar (12) hoopt dat ze mag blijven» Jeugdjournaal, 22 mei 2017. <http://jeugdjournaal.nl/artikel/2174468-kosar-12-hoopt-dat-ze-in-nederland-mag-blijven.html?ext=html>